

Aftale om en strengere kontrol over for udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste

Der skal være strengere kontrol med udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste, og det skal have hårdere konsekvenser, hvis udlændingene ikke overholder deres opholds- og meldepligt.

Derfor er regeringen blevet enige med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om at indføre en række stramninger for at sikre en styrket kontrol med og en bedre overholdelse af opholds- og meldepligten.

Udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste er uønskede her i landet.

Udlændinge på tålt ophold er udlændinge, som er udelukket fra asyl, f.eks. fordi de har begået alvorlig kriminalitet, men som ikke kan udsendes, da de ved en tilbagevenden til deres hjemland risikerer at blive udsat for asylbegrundende overgreb såsom dødsstraf eller tortur.

Kriminelle udviste er udlændinge, der er udvist ved dom og har afsonet den idømte straf, og som skal udsendes af landet, men hvor udsendelsen er vanskelig, navnlig fordi hjemlandet og/eller udlændingen nægter at samarbejde herom.

Udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste kan i dag pålægges opholds- og meldepligt. Formålet med opholds- og meldepligten er at sikre myndighederne et løbende kendskab til de pågældendes opholdssted, så der kan ske udsendelse, når muligheden herfor opstår. De skal således som udgangspunkt tage ophold i et bestemt indkvarteringssted (opholdspligt) – i dag i Center Sandholm, fremover Udrejsecenter Kærshovedgård – og melde sig til politiet i centret (meldepligt).

Kontrollen med udlændinge på tålt ophold viser, at der er mange i denne gruppe, der ikke overholder deres opholds- og meldepligt. Endvidere viser en gennemgang af retspraksis, at selv grovere overtrædelser af opholds- og meldepligten straffes med fængsel i 30-40 dage. Samtidig har kontrollen med kriminelle udviste været begrænset. Kontrollen har alene omfattet meldepligten, men overtrædelser er ikke blevet retsforfulgt. Der har endvidere ikke været ført kontrol med kriminelle udvistes overholdelse af opholdspligten.

Aftalen indeholder på den baggrund en række initiativer, der skal sikre en bedre overholdelse af opholds- og meldepligten for udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste.

1. Underretningspligt

Udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste er i dag underlagt opholds- og meldepligt som kontrolforpligtelser. Det foreslås, at der indføres en ny forpligtelse i form af en underretningspligt.

Underretningspligten indebærer, at udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste på forhånd skal give underretning til indkvarteringsoperatøren, hvis de ikke agter at opholde sig på indkvarteringsstedet i tidsrummet mellem kl. 23.00 og 06.00.

Der vil være tale om en pligt til at underrette myndighederne, såfremt den pågældende ikke agter at opholde sig på indkvarteringsstedet i et bestemt tidsrum.

Formålet med underretningspligten er at styrke kontrollen med, om udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste overholder deres opholdspligt.

Overtrædelse af den foreslåede underretningspligt straffes med fængsel op til 1 år og 6 måneder svarende til den foreslåede strafferamme for overtrædelse af opholds- eller meldepligt.

2. Forhøjelse af strafferammen for overtrædelse af opholds- og meldepligt

I dag kan kriminelle udviste, som ikke overholder deres opholds- og meldepligt, straffes med op til 4 måneders fængsel, mens udlændinge på tålt ophold kan straffes med fængsel op til 1 år.

Aftaleparterne er enige om, at strafferammen for overtrædelse af opholds- og meldepligt for udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste hæves til 1 år og 6 måneder.

Der vil således fremover gælde den samme strafferamme for begge grupper.

3. Forhøjelse af strafniveau for overtrædelse af opholds- og meldepligt

I dag udmåles straffen for grovere overtrædelser af opholds- og meldepligt til fængsel i op til 40 dage.

Det foreslås, at straffen skærpes for overtrædelser af opholds- og meldepligten, således at der fremover vil blive idømt længere fængselsstraffe.

Aftaleparterne er enige om, at den udmålte fængselsstraf som udgangspunkt fastsættes skematisk. Der henvises til bilag 1 (skema over forslag om forhøjelse af strafniveau for overtrædelse af opholds- og meldepligten), hvor der redegøres for det foreslåede strafniveau.

4. Fastmontering af fodlænke som en del af straffen

Der er i dag hjemmel til administrativt at beslutte, at udlændinge på tålt ophold skal have fastmonteret en elektronisk fodlænke i 1 måned, hvis de pågældende tidligere er straffet gentagne gange for at have overtrådt opholdspligten (dvs. mindst dømt 4 gange). Muligheden for at fastmontere en elektronisk fodlænke har ikke været anvendt i praksis, idet der endnu ikke har været udlændinge på tålt ophold, der er dømt fire gange for overtrædelse af opholdspligten.

Aftaleparterne er enige om, at der indføres en helt ny ordning for afsoning af straf for overtrædelse af opholds- og meldepligten og den aftalte underretningspligt. Straffen vil således fremover – udover en periode, der afsones i et fængsel – som udgangspunkt komme til at omfatte en periode, hvor straffen udstås i udrejsecenteret ved brug af fodlænke.

Der er tale om en ordning, hvor udlændingen som udgangspunkt først skal i fængsel, og dernæst skal den pågældende føres tilbage til udrejsecentret og have påmonteret en fodlænke, hvorefter den resterende del af straffen afsnes i udrejsecentret. I førstegangstilfælde, hvor der idømmes en fængselsstraf i op til 20 dage, kan straffen afsnes i fodlænke, hvis særlige forhold taler herfor.

Bilag 1 (skema over forslag om forhøjelse af strafniveau for overtrædelse af opholds- og meldepligten) indeholder en oversigt over straffens fordeling mellem fængselsstraf og afsoning i fodlænke.

Aftaleparterne er endvidere enige om, at der indføres hjemmel til fastmontering af GPS-fodlænke, når dette er teknisk muligt.

I tilfælde af overtrædelse vil der ske tilbageførsel til fængsel, ligesom flugt vil kunne straffes efter reglerne i straffeloven.

Såfremt den dømte ikke samtykker, eller der er grund til at antage, at den dømte ikke vil overholde vilkårene for afsoning i fodlænke, vil hele afsoningen i stedet skulle foregå i et fængsel.

5. Hurtig strafforfølgning for overtrædelse af opholds- og meldepligt

I dag efterforskes overtrædelser af opholds- og meldepligt af anklagemyndigheden på lige fod med andre overtrædelser efter straffeloven eller særlovsbestemmelser.

Aftaleparterne er enige om, at der fremadrettet skal ske hurtigere strafforfølgning for overtrædelse af opholds-, melde- og underretningspligt.

Aftaleparterne er i den forbindelse enige om, at anklagemyndigheden skal have et særligt fokus på disse sager. Det skal således hurtigt have konsekvenser, hvis en udlænding ikke overholder sine forpligtelser.

6. Hurtig strafafsoning ved overtrædelse af opholds- og meldepligt

I dag indkaldes udlændinge, der overtræder deres opholds- og meldepligt efter straffuldbyrdelseslovens almindelige regler herom.

Aftaleparterne er enige om, at der fremadrettet skal ske hurtig strafafsoning for overtrædelse af opholds-, melde- og underretningspligt.

Derfor skal fuldbyrdelsen af en idømt straf fremover iværksættes senest 30 dage efter datoen for fuldbyrdelsesordre. En tilsvarende ordning kendes i dag for dømte på fri fod, som er straffet for bl.a. vold, voldtægt eller vidnetrusler.

7. Særlig adgang til varetægtsfængsling og varetægtsfængsling ved brug af fodlænke

Der kan i dag ikke ske varetægtsfængsling for overtrædelse af opholds- og meldepligten efter reglerne i retsplejeloven.

Med den aftalte forhøjelse af strafferammen vil det fremover være muligt at varetægtsfængsle udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste efter retsplejelovens almindelige regler om varetægtsfængsling.

Med henblik på at sikre, at der kan ske varetægtsfængsling også, hvor retsplejelovens betingelser ikke er opfyldt, er aftaleparterne derudover enige om, at der indføres en særlig hjemmel til varetægtsfængsling efter udlændingeloven, således at udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste kan varetægtsfængsles ved grovere overtrædelser af opholds-, melde- og underretningspligt (dvs. efter ca. 4 måneders overtrædelser i 1. gangstilfælde og efter ca. 2 måneders overtrædelser i gentagelsestilfælde).

Aftaleparterne er endvidere enige om, at varetægtsfængsling kan ske i surrogat ved brug af fodlænke, således at den pågældende kan varetægtsfængsles i udrejsecentret.

8. Skærpede økonomiske konsekvenser

Udlændingestyrelsen *kan* i dag træffe administrativ afgørelse om, at overtrædelser af opholds- og meldepligt skal have økonomiske konsekvenser, således at den pågældendes ydelse (den såkaldte tillægssydelse på 28,78 kr. pr. dag) ikke udbetales i en periode.

Aftaleparterne er enige om, at den gældende ordning om økonomiske konsekvenser ved overtrædelse af opholds- eller meldepligt skærpes, således at Udlændingestyrelsen fremover *skal* træffe afgørelse om, at ydelsen ikke udbetales.

9. Løbende revurdering af påbud om opholds- og meldepligt over for udlændinge på tålt ophold

Et påbud om opholds- og meldepligt må alene opretholdes, så længe indgrebet kan anses for proportionalt.

I dag foretages der – medmindre forholdene tilsiger noget andet – automatisk hver 6. måned en revurdering af, hvorvidt opholds- eller meldepligt over for udlændinge på tålt ophold fortsat kan opretholdes.

Aftaleparterne er enige om, at Udlændingestyrelsen og Rigspolitiet fremover i de første fem år efter en afgørelse om opholds- eller meldepligt skal foretage én årlig revurdering af, om påbuddene kan opretholdes, medmindre forholdene tilsiger noget andet. Aftaleparterne er endvidere enige om, at der efter de første fem år vil skulle foretages en halvårlig revurdering.

For udlændinge, der alene er idømt kortere straffe (fængselsstraf under 1½ år), fastholdes den gældende ordning, således at der sker en halvårlig revurdering.

10. Afvikling af meldepligt i et tidsrum mellem kl. 9.00 og 15.00

I dag afvikles meldepligt som udgangspunkt på et bestemt tidspunkt, kl. 10.00.

Der vil fremover være et væsentligt større antal udlændinge (ca. 600 mod ca. 50 i dag), der skal melde sig på Udrejsecenter Kærshovedgård. Dette vil medføre administrative og praktiske vanskeligheder for politiet i forbindelse med afviklingen af meldepligt.

Aftaleparterne er derfor enige om, at meldepligten fremover afvikles i et tidsrum mellem kl. 9.00 og 15.00.

Aftaleparterne er endvidere enige om, at politiet fortsat kan pålægge udlændingene at møde på et bestemt tidspunkt, hvis politiet finder behov herfor.

11. Styrket indsats for udsendelse

Udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste er uønskede her i landet og skal udsendes, så snart muligheden herfor opstår. Udlændingestyrelsen undersøger hvert halve år, eller når der i øvrigt er anledning hertil, om der er grundlag for at ændre afgørelsen om, at udlændingen ikke kan udsendes tvangsmæssigt. Herudover foretager Udlændingestyrelsen – i perioden mellem de halvårslige gennemgange af de enkelte sager – en vurdering af, om der er sket generelle ændringer i de enkelte oprindelseslande, med henblik på, at det vurderes, om udlændingene fra de pågældende lande kan udsendes. Dette foreslås ikke ændret.

Udsendelse af udlændinge uden lovligt ophold er højt prioriteret, og aftaleparterne har noteret sig, at regeringen vil se nærmere på, hvordan indsatsen på udsendelsesområdet kan styrkes i efteråret 2016. Aftaleparterne har i den forbindelse noteret sig, at regeringen ligeledes vil undersøge mulighederne for brug af diplomatiske forsikringer med henblik på udsendelse af udlændinge på tålt ophold. I tilknytning hertil vil regeringen drøfte erfaringer med de lande, der har gjort brug af instrumentet, herunder i hvilket omfang og i givet fald på hvilken måde de andre lande har gjort brug af udviklings- og handelspolitiske instrumenter.

Aftaleparterne har endvidere noteret sig, at regeringen vil se nærmere på, hvordan dansk udviklings- og handelspolitik kan anvendes som et aktivt redskab til at få sendt flere afviste asylansøgere mv. ud af Danmark.

Aftaleparterne har endelig noteret sig, at regeringen fortsat vil arbejde for at styrke samarbejdet med andre lande, herunder andre nordiske lande, om udsendelse.

12. Forholdet til internationale konventioner

Aftaleparterne har noteret sig, at det er regeringens opfattelse, at Danmark skal leve op til de internationale forpligtelser, som Danmark har påtaget sig. Det gælder bl.a. de internationale konventioner med betydning for udlændingeområdet, som Danmark har tiltrådt.

Aftaleparterne har desuden noteret sig, at det samtidig er regeringens holdning, at spillerummet inden for de forskellige internationale konventioner skal udforskes og om nødvendigt udfordres, at internationale konventioner ikke er – eller skal være – uforanderlige, og at der kan komme et tidspunkt, hvor det internationale samfund er nødt til at forholde sig til, om de fælles spilleregler på området skal justeres på nogle punkter.

13. Udgifter og finansiering

Initiativerne i aftalen vil indebære merudgifter. Dette gælder navnlig tiltagene om strafskærpelse, herunder montering af elektronisk fodlænke, varetægtsfængsling samt underretningspligt.

Merudgifterne forventes samlet set at udgøre ca. 9 mio. kr. i 2017 stigende til ca. 41 mio. kr. årligt fra 2021. Aftalepartierne er enige om finansiere initiativerne ved en tilsvarende

reduktion af taksten til 17-årige uledsagede mindreårige på børnecentre og en reduktion af den statslige bevilling til byfornyelse, *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Aftaleøkonomi

	2017	2018	2019	2020	2021
Udgifter til initiativer vedr. tålt ophold	9	13	26	31	41
Ændring af indkvarteringsstakst til 17-årige uledsagede mindreårige	-3	-3	-3	-3	-3
Justering af ramme til byfornyelse	-6	-10	-23	-28	-38

Forslaget indebærer, at den takst, som asylcenteroperatørerne får til indkvartering og underhold af mindreårige asylansøgere over 17 år, nedsættes fra det nuværende niveau på 294.035 kr. pr. helårsperson (2016-pl) til et niveau, der modsvarer et finansieringsbidrag på 3 mio. kr. årligt.

Bevillingen til initiativerne afsættes på en central reserve, hvorfra der vil ske overførsel af bevilling på baggrund af det faktiske forbrug.

Gennemførelse

Aftaleparterne noterer sig, at regeringen udarbejder et lovforslag med henblik på gennemførelse i næste folketingssamling af de initiativer, der kræver lovændring.